

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)
Trubarjeva 2
1000 Ljubljana

Koper, 12. 3. 2021

Zadeva: Poziv k oceni možnosti ponovnega odprtja arhivskih čitalnic

Dovolite, da vas kot predsednik Arhivskega društva Slovenije seznanim s številnimi nevšečnostmi, ki jih dolgotrajno zaprtje arhivov povzroča širši javnosti, in obenem izrazim upanje, da bi se v čim krajšem času našla pot za varno odprtje čitalnic arhivov po vsej Sloveniji. S strani stanovskih kolegov se do mene vsakodnevno stekajo informacije o problemih, povezanih z onemogočeno dostopnostjo gradiv v naši hrambi, s katerimi se v prvi vrsti soočajo poklicni raziskovalci, večkrat vezani na pogodbene roke pri slovenskih in tujih raziskovalnih projektih. Podoben problem se pojavlja tudi pri uporabi arhivskega gradiva za upravne, poslovne in osebne namene, da dolgotrajne prekinitve dela tistih uporabnikov, ki se poslužujejo naših storitev zaradi znanstvenoraziskovalnih, kulturnih, izobraževalnih, publicističnih in drugih namenov, niti ne omenjamo.

Kot javni uslužbenci se povsem zavedamo resnosti nastale situacije zaradi izbruha pandemije novega koronavirusa (COVID-19), zato v skladu z zahtevami in pričakovanji zdravstvene stroke upoštevamo vse predpisane oziroma priporočene vsakodnevne ukrepe za omejitev širjenja bolezni (nošenje mask, redno razkuževanje rok, upoštevanje medsebojne razdalje, redno prezračevanje prostorov itd.). Prepričani smo, da je zaščita zdravja državljanov naša skupna odgovornost, obenem pa v tej težki situaciji ne želimo pozabiti na interese in pravice naših rednih in tudi potencialnih novih uporabnikov storitev, ki se po večmesečnem zaprtju čitalnic arhivov vsakodnevno obupano obračajo na nas z raznimi prošnjami za pomoč. Dobro se zavedamo neobhodnih težav in stisk, ki jih povzroča onemogočen dostop do neobhodno potrebnih podatkov, shranjenih v naših depojih, saj brez njih ni možno uresničiti

številnih obveznosti. Poleg omenjenih znanstveno-raziskovalnih projektov, katerih zamuda ali neizpolnjevanje poleg nevšečnosti prinaša prizadetim tudi materialne posledice, se dnevno soočamo tudi s potrebami študentov, ki spričo nastale situacije ne morejo dokončati svojih študijskih obveznosti v določenem roku. Poudariti velja, da smo tako zaposleni v slovenskih arhivskih institucijah kot naši uporabniki v prvem valu epidemije izkazali obilo razumevanja za ukrepe, ki so jih predpisali za to pristojni organi, vse v skupni želji za čimprejšnjo normalizacijo stanja. Do določene mere je k tej prilagodljivosti pripomogla tudi digitalizacija, za katero se v okviru finančnih zmožnosti trudimo že nekaj let, a nenehno podaljševanje ukrepov nas sooča s situacijo, ko določenih nalog in obveznosti ne moremo več odlagati. Na tej osnovi, vas vljudno prosimo za obravnavo našega predloga, premislek o možnosti dovoljenja za omejeno delovanje naših čitalnic in za sodelovanje pri pripravi novih varnostnih protokolov.

Prepričani smo, da lahko ob upoštevanju predpisanih in predlaganih preventivnih ukrepov v čitalnicah arhivov zagotovimo povsem varno delovno okolje tako za zaposlene kot tudi uporabnike, kar se je nenazadnje izkazalo že ob kratkotrajnem odprtju čitalnic ob lanskem sproščanju ukrepov. Popolnoma se zavedamo, da ne bo možno koristiti vseh razpoložljivih kapacitet, zlasti prostorskih, vendar pa lahko zagotovimo minimalne interakcije med zaposlenimi in obiskovalci arhiva, seveda ob upoštevanju že omenjenih ukrepov (razdalja, maske, prezračevanje prostorov, po potrebi merjenje telesne temperature itd.). Uporabniki naših storitev so za dostop do arhivskih gradiv pripravljene predložiti tudi negativni test ali zdravniško potrdilo o tem, da so preboleli COVID-19. Brez težav lahko arhivi zagotovimo tudi večdnevno karanteno arhivskega gradiva, danega v vpogled oziroma uporabo. Pripravljeni smo tudi na sprejetje dodatnih varnostnih ukrepov, posebej prilagojenih za čitalnice arhivov, v kolikor bi ti izhajali iz vaših strokovnih priporočil.

Zavedajoč se izjemnih obveznosti in odgovornosti, ki jih v tej težki situaciji prevzema vaša institucija, polagamo velika pričakovanja v vaš ponovni strokovni premislek o možnosti za čimprejšnje odprtje arhivov zainteresirani javnosti, pri čemer naj opozorimo, da ima arhivsko gradivo status kulturnega spomenika, ki mora biti dostopno v čim večji meri. Naj ob tem še dodamo, da nameravamo v okviru Arhivskega društva Slovenije za svoje člane organizirati krajši spletni posvet z naslovom »Varno odprtje arhivov v času koronavirusa«. Menimo, da bi

Zvezdarska 1, 1000 Ljubljana, t: 01 24 14 286

e: predsednik@arhivsko-drustvo.si; tajnik@arhivsko-drustvo.si

bila to odlična priložnost, da nas seznanite z vašim stališčem glede naše pobude, dobrodošle pa bi bile tudi dodatne smernice za varno izvajanje našega dela, zato prisrčno vabilo k sodelovanju pri tem dogodku!

Z lepimi pozdravi!

Predsednik Arhivskega društva Slovenije

Matej Muženič

